YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
18 päivänä toukokuuta 1982 *

Asiassa 155/79,

AM & S Europe Limited, edustajanaan J. Lever, QC, Gray's Inn, barrister C. Bellamy, Gray's Inn, ja solicitor G. Child, Slaughter and May, Lontoo, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Elvinger et Hoss, 15 Côte d'Eich,

kantajana,

jota tukevat

Yhdistynyt kuningaskunta, asiamiehenään Principal Assistant Treasury Solicitor W. H. Godwin, avustajinaan Rt. Hon. S. C. Silkin, QC, Middle Temple, ja D. Vaughan, QC, Inner Temple, prosessiosoite Luxemburgissa Ison-Britannian suurlähetystö, 28 boulevard Royal,

ja

Euroopan yhteisön asianajajayhteisöjen neuvoa-antava komitea (CCBE), edustajanaan D. A. O. Edward, QC, Skotlanti, ja J. R. Thys, Bryssel, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto E. Biever ja L. Schiltz, 83 boulevard Grande-Duchesse-Charlotte,

väliintulijoina,

vastaan

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellinen neuvonantaja J. Temple Lang, prosessiosoite Luxemburgissa c/o komission oikeudellinen neuvonantaja M. Cervino, bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

vastaajana,

jota tukee

Ranskan tasavalta, asiamiehenään N. Museaux ja avustavana asiamiehenään A. Carnelutti, prosessiosoite Luxemburgissa Ranskan suurlähetystö, 2 rue Bertholet,

väliintulijana,

jossa vaaditaan yhteisöjen tuomioistuinta

a) tarkastelemaan ETY:n perustamissopimuksen 173 artiklan nojalla 6.7.1979 tehdyn komission päätöksen 79/670/ETY (EYVL N:o L 199, s. 31) 1 artiklan b alakohdan laillisuutta, jossa kantaja velvoitetaan toimittamaan (komission) tarkastusta varten tiettyjä liikeasiakirjoja, jotka "legal privilege" kantajan mukaan kattaa,

b) kumoamaan 6.7.1979 tehdyn päätöksen 1 artiklan b alakohdan säännökset ETY:n perustamissopimuksen 174 artiklan mukaisesti tai kumoamaan ne siltä osin kuin niissä vaaditaan kantajaa esittämään (komission) tarkastusta varten kaikki kyseiset asiakirjat kokonaisuudessaan,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti J. Mertens de Wilmars, jaostojen puheenjohtajat G. Bosco, A. Touffait ja O. Due sekä tuomarit P. Pescatore, A. J. Mackenzie Stuart, A. O'Keeffe, T. Koopmans, U. Everling, A. Chloros ja F. Grévisse,

julkisasiamies: Sir Gordon Slynn,

kirjaaja: A. Van Houtte,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Australian Mining & Smelting Europe Limited -yhtiö (jäljempänä AM & S Europe), jonka kotipaikka on Yhdistyneessä kuningaskunnassa, on yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 4.10.1979 jättämällään kannekirjelmällä nostanut ETY:n perustamissopimuksen 173 artiklan toisen kohdan mukaisen kanteen, jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan kumoamaan 6.7.1979 tehty komission yksittäispäätös 79/760/ETY (EYVL N:o L 199, s. 31), joka on annettu tiedoksi kantajalle ja jolla kantaja velvoitetaan toimittamaan komission virkamiehille, joilla on valtuudet tarkastuksen tekemiseen, kaikki asiakirjat, joille vaaditaan "legal privilege" ja jotka on lueteltu AM & S Europen komissiolle osoittaman 26.3.1979 päivätyn kirjeen liitteessä.

2 Kanteensa tueksi kantaja esittää, että asianajajien ja näiden asiakkaiden välinen kirjeenvaihto on kaikissa jäsenvaltioissa suojattu kaikkien näiden valtioiden yhteisen, yleisen periaatteen mukaisesti, vaikkakin suojan ulottuvuus ja tapa, jolla se toteutetaan, vaihtelevat valtioiden välillä. Kantajan mukaan periaatteesta, jota "mahdollisen rajoissa" sovelletaan myös yhteisön oikeuteen, seuraa, ettei komissio 6.2.1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17 (EYVL 1962, s. 204) nojalla täytäntöönpannun tarkastuksen yhteydessä voi vaatia, ainakaan kokonaisuudessaan, asianajajan ja tämän asiakkaan välistä kirjeenvaihtoa, jos "yritys vetoaa suojaan ja toteuttaa tarvittavat toimenpiteet vakuuttaakseen komission siitä, että suoja on perusteltua", koska "legal privilege" suojaa kyseisiä asiakirjoja.

3 Tällä perusteella kantaja väittää, että olisi luottamuksellisuuden periaatteen vastaista sallia tietoa keräävän tai tarkastuksen suorittavan viranomaisen, kuten tässä tapauksessa komission, jota vastaan vedotaan suojan periaatteeseen, tutkia suojattuja asiakirjoja rikkoen niiden luottamuksellisen luonteen. Kantaja katsoo kuitenkin, että asetuksen N:o 17 14 artiklan mukaisesti "komissiolla on *prima facie* -oikeus nähdä yrityksen hallussa olevat asiakirjat", ja tämän oikeuden nojalla "komissio itse päättää, ovatko asiakirjat suojattuja vai eivät, mutta ainoastaan asiakirjojen kuvauksen perusteella" eikä sen perusteella, että virkamiehet tutkivat asiakirjat kokonaisuudessaan.

4 Tältä osin kantaja myöntää, että ensimmäisessä vaiheessa yrityksen, joka vetoaa suojaan, on toimitettava komissiolle riittävästi aineistoa harkinnan perustaksi, kuten esimerkiksi kuvaus yrityksen tekemistä asiakirjoista ja "tiettyjen asiakirjan osien" esittäminen komission tutkijoille, lukuun ottamatta niitä osia, joille se pyytää suojaa, komission vakuuttamiseksi siitä, että kyseiset asiakirjat ovat tosiasiallisesti suojattuja. Jos komissio ei ole vakuuttunut kyseisten asiakirjojen luottamuksellisuudesta, yrityksen on sallittava "riippumattoman kolmannen osapuolen tutkimus, jossa vahvistetaan asiakirjojen kuvauksen sisältö".

5 Kanteen kohteena olevassa päätöksessä, joka perustuu periaatteeseen, jonka mukaan komissio määrittää, voidaanko tiettyä asiakirjaa käyttää vai ei, velvoitetaan AM & S antamaan komission tehtävään valtuuttamien virkamiesten tutkia kyseiset asiakirjat kokonaisuudessaan. Kantaja, joka väittää, että kyseiset asiakirjat täyttävät ne oikeudellisen suojan saamisen edellytykset, jotka edellä on esitetty, pyytää yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan edellä mainitun päätöksen 1 artiklan b alakohdan tai, toissijaisesti, kumoamaan sen niiltä osin kuin siinä vaaditaan kantajaa esittämään komission tarkastajalle kokonaisuudessaan kaikki asiakirjat, joille niiden luottamuksellisuuden perusteella vaaditaan suojaa.

6 Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus väliintulijana tukee pääosin kantajan esittämiä väitteitä ja katsoo, että asianajajien ja näiden asiakkaiden välisen kirjeenvaihdon oikeudellisen suojan periaate tunnustetaan sellaisenaan yhteisön eri valtioissa, vaikka sen sisällöstä ei olekaan yhtä yhtenäistettyä ja muuttumatonta käsitystä. Se myöntää, että käsitettä voidaan lähestyä eri tavoin eri jäsenvaltioissa.

7 Yhdistynyt kuningaskunta ehdottaa asianmukaiseksi menettelytavaksi yritysten ja komission välisissä kiistoissa asiakirjojen luottamuksellisesta luonteesta tilanteessa, jossa komission tutkija ei ole tyytyväinen yrityksen esittämiin todisteisiin, turvautumista riippumattomaan asiantuntijaan, ja jos kiistaa ei saada sovituksi, asianosaiskanteen nostamista yhteisöjen tuomioistuimessa asetuksen N:o 17 mukaisesti tehdyn komission päätöksen jälkeen.

8 Euroopan yhteisön asianajajayhteisöjen neuvoa-antava komitea (jäljempänä CCBE), joka väliintulijana myös tukee kantajan vaatimuksia, arvioi puolestaan, että oikeus asianajajan ja tämän asiakkaan välisen tiedonkulun (molempiin suuntiin) salassapitoon tunnustetaan perusoikeudeksi, perustuslailliseksi oikeudeksi tai ihmisoikeudeksi, tai on liitännäinen tai täydentävä muihin samankaltaisiin tunnustettuihin oikeuksiin nähden, ja että tämä oikeus on

tunnustettava ja sitä on sovellettava osana yhteisön oikeutta. Todettuaan, ettei kyseessä ole muuttumaton, vaan jatkuvasti kehittyvä käsite, CCBE esittää, että yrityksen ja komission välisessä kiistatilanteessa asiakirjan luottamuksellisesta luonteesta asianmukaisin menettely on asiantuntijaan tai välimiesmenettelyyn turvautuminen. Edelleen jos oletetaan, että yhteisöjen tuomioistuin olisi ainoa toimivaltainen taho tällaisen kiistan ratkaisemisessa, sen olisi siinä tapauksessa ainoastaan päätettävä kiistan kohteena olevien asiakirjojen mahdollisesti luottamuksellinen luonne työjärjestyksen 49 artiklan mukaisesti hankitun asiantuntijalausunnon perusteella.

9 Kaikkiin näihin väitteisiin komissio vastaa, että vaikka yhteisön oikeudessa onkin yleinen periaate asianajajan ja tämän asiakkaan välisen kirjeenvaihdon luottamuksellisuuden suojaamisesta, suojan ulottuvuutta ei voi määrittää yleisesti ja abstraktisti, vaan se on määritettävä ottaen huomioon asiaankuuluvat yhteisön säännöt, niiden sanamuoto, rakenne sekä tarpeet, joihin ne on tarkoitettu.

10 Komissio päättelee, että asetuksen N:o 17 14 artiklan oikean tulkinnan mukaan periaatetta, sellaisena kuin kantaja sen esittää, ei voida soveltaa mainitun artiklan nojalla suoritetun tarkastuksen yhteydessä tarkastettavaksi vaadittuihin asiakirjoihin, mukaan lukien kyseisen yrityksen ja sen lakimiehen välinen kirjeenvaihto.

11 Komission mukaan kantajan väitettä ei siitäkään syystä voida hyväksyä, että käytännössä se ei tarjoa tarkastuksen suorittajalle mitään tehokasta mahdollisuutta vakuuttua kiistan kohteena olevien asiakirjojen sisällöstä ja todellisesta luonteesta. Päinvastoin, kantajan tämän osalta ehdottamien ratkaisujen vuoksi, johtuen erityisesti välimiesmenettelyn kestosta – olettaen että menettely ylipäätään olisi oikeudellisesti hyväksyttävää – komission toiminta ETY:n perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan mahdollisten rikkomisten paljastamiseksi viivästyisi huomattavasti, jopa estyisi kokonaan, tehden näin tyhjäksi asetuksen N:o 17 olennaisten tavoitteiden toteutumisen.

12 Ranskan tasavallan hallitus, joka väliintulijana tukee komission perusteluja, toteaa, ettei yhteisön oikeus nykyisessä vaiheessa sisällä mitään säädöksiä tai määräyksiä oikeudellisen neuvonantajan ja tämän asiakkaan välillä vaihdettujen asiakirjojen suojasta. Tämän vuoksi se katsoo, että komissiolla on oltava oikeus käyttää asetuksen N:o 17 14 artiklan mukaista toimivaltaansa ilman että komission asetuksen sille antaman tehtävän täyttämiseksi tarpeellisiksi katsomia asiakirjoja pidetään luottamuksellisina. Se, että oikeudellinen neuvonantaja ja kilpailun alalla toteutettavan menettelyn kohteena oleva yritys

saisivat ratkaista, onko tietty asiakirja suojattu, ei Ranskan hallituksen mielestä ole yhteisön oikeuden mukaista ja aiheuttaisi väistämättömästi kilpailusääntöjen soveltamisen vääristymistä.

13 Kanteesta sekä kanteen kohteena olevan päätöksen oikeudellisesta perustasta ilmenee, että asiassa on pääasiassa kysymys neuvoston asetuksen N:o 17 14 artiklan tulkinnasta, sen selvittämiseksi, rajoittaako asianajajien ja näiden asiakkaiden kirjeenvaihdon oikeudellinen suoja komissiolle tässä säännöksessä annettua tutkintavaltaa.

14 Sen jälkeen kun on tutkittu, annetaanko yhteisön oikeudessa tällaista suojaa, ja kun suojan antamisen edellytykset määritetty, on määritettävä, mitkä niistä asiakirjoista, joihin kanteen kohteena olevan päätöksen 1 artiklan b kohdassa viitataan, voidaan mahdollisesti katsoa luottamuksellisiksi ja tämän vuoksi komission tutkintavallan ulkopuolelle jääviksi. Koska kantaja on tällä välin itse vapaaehtoisesti toimittanut komissiolle osan kyseisistä asiakirjoista, on nyt tarkasteltavina pidettävä yhteisöjen tuomioistuimen 4.2.1981 annetun suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskevan määräyksen mukaisesti sinetöidyssä kuoressa yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 9.3.1981 toimitettuja asiakirjoja.

a) Asetuksen N:o 17 14 artiklan tulkinta

15 ETY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla annetun neuvoston asetuksen N:o 17 tavoitteena on saman artiklan 2 kohdan a ja b alakohdan mukaan varmistaa, että 85 ja 86 artiklassa tarkoitettuja kieltoja noudatetaan, sekä vahvistaa 85 artiklan 3 kohdan soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt. Sen tavoitteena on varmistaa perustamissopimuksen 3 artiklan f alakohdassa esitetyn tavoitteen toteuttaminen. Tässä tarkoituksessa siinä annetaan komissiolle laajat tutkimus- ja tarkastusvaltuudet tarkentamalla johdanto-osan kahdeksannessa perustelukappaleessa, että komissiolla on oltava kaikkialla yhteismarkkinoilla toimivalta vaatia tietoja ja suorittaa tarkastuksia, "jotka ovat tarpeen" mainittujen 85 ja 86 artiklan rikkomisten selville saamiseksi.

16 Asetuksen 11 ja 14 artiklassa säädetään, että komissio voi hankkia "tietoja" ja suorittaa "tarpeellisia" tarkastuksia kilpailusääntöjen rikkomista selvittäessään. Erityisesti 14 artiklan 1 kohdassa annetaan komissiolle valtuudet vaatia liikeasiakirjojen esittämistä, toisin sanoen asiakirjojen, jotka koskevat

yrityksen toimintaa markkinoilla erityisesti kilpailusääntöjen noudattamisen osalta. Asianajajan ja asiakkaan välinen kirjeenvaihto, siinä määrin kuin se liittyy tällaiseen toimintaan, kuuluu mainituissa 11 ja 14 artiklassa tarkoitettujen asiakirjojen luokkaan.

17 Edelleen siitä, että komissio voi 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti vaatia nähtäväkseen perustamissopimuksen kilpailusääntöjen rikkomisen toteamiseksi "tarpeellisiksi" katsomansa asiakirjat, seuraa, että periaatteessa komissio itse – eikä asianomainen yritys tai kolmas osapuoli, asiantuntija tai välimies – päättää, onko tietty asiakirja esitettävä sille.

b) Luottamuksellisuuden suojaamisen soveltaminen yhteisön oikeudessa

18 Edellä esitetyt säännökset ja määräykset eivät kuitenkaan sulje pois sitä mahdollisuutta, että tietyissä olosuhteissa suojataan määrättyjen liikeasiakirjojen luottamuksellista luonnetta. Yhteisön oikeus pohjautuu siihen, että jäsenvaltiot ovat paitsi taloudellisessa myös oikeudellisessa vuorovaikutussuhteessa, ja siksi on otettava huomioon jäsenvaltioiden oikeusjärjestysten yhteiset periaatteet ja käsitykset luottamuksellisuuden suojaamisesta erityisesti tietyn asianajajien ja näiden asiakkaiden välisen tiedon kulun osalta. Luottamuksellisuus johtuu siitä kaikissa jäsenvaltioissa merkitykselliseksi tunnustetusta vaatimuksesta, jonka mukaan henkilöllä on oltava mahdollisuus vapaasti kääntyä asianajajan puoleen, jonka ammatillisena tehtävänä on antaa riippumattomia oikeudellisia neuvoja niitä tarvitseville.

19 Asianajajien ja näiden asiakkaiden välisen kirjeenvaihdon suojaamisen osalta jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksistä ilmenee, että vaikka tämän suojan periaate on yleisesti tunnustettu, sen ulottuvuus ja soveltamisedellytykset vaihtelevat, kuten myös kantaja ja sitä tukevat väliintulijat myöntävät.

20 Vaikka toisissa jäsenvaltioissa asianajajan ja asiakkaan välisen kirjeenvaihdon luottamuksellisuuden suojaaminen perustuu pääasiassa asianajajan ammatin luonteeseen eli siihen että asianajajat myötävaikuttavat laillisuuden säilyttämiseen, toisissa jäsenvaltioissa taas sama suoja perustellaan tätä erityisemmällä puolustautumisoikeuksien kunnioittamisen vaatimuksella, joka toisaalta tunnustetaan myös ensin mainituissa valtioissa.

21 Näistä eroista huolimatta jäsenvaltioiden kansallisista oikeusjärjestyksistä on kuitenkin löydettävissä yhteisiä arviointiperusteita, koska näissä suojataan samoilla edellytyksillä asianajajien ja asiakkaiden välisen kirjeenvaihdon luottamuksellisuutta edellyttäen ensinnäkin, että kyseessä on asiakkaan puolustautumisoikeuksien käyttämiseksi käyty kirjeenvaihto, ja toiseksi, että kirjeenvaihto on käyty riippumattomien asianajajien eli sellaisten asianajajien kanssa, jotka eivät ole sidoksissa asiakkaaseen työsuhteen kautta.

22 Tässä yhteydessä tarkasteltuna asetusta N:o 17 on tulkittava siten, että myös siinä suojataan asianajajien ja asiakkaiden välisen kirjeenvaihdon luottamuksellisuutta mainittujen kahden edellytyksen rajoissa, eli asetuksen osana ovat ne periaatteet, jotka ovat yhteisiä eri jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksille.

23 Ensimmäisen edellytyksen osalta asetuksessa N:o 17 itsessään huolehditaan – erityisesti sen johdanto-osan yhdennessätoista perustelukappaleessa sekä 19 artiklan säännöksissä – siitä, että puolustautumisoikeuksia voidaan toteuttaa koko laajuudessaan, ja asianajajien ja asiakkaiden välisen kirjeenvaihdon luottamuksellisuuden suojaaminen on näiden oikeuksien tarpeellinen täydennys. Tässä tapauksessa suojan on ollakseen tehokasta katsottava kattavan kaiken kirjeenvaihdon asetuksen N:o 17 nojalla aloitetun sellaisen hallinnollisen menettelyn aloittamisen jälkeen, joka voi johtaa päätökseen perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan soveltamisesta tai päätökseen langettaa yritykselle taloudellisia seuraamuksia. Luottamuksellisuus on voitava laajentaa koskemaan myös aiempaa kirjeenvaihtoa, joka on yhteydessä tällaisen menettelyn kohteen kanssa.

24 Toisen edellytyksen osalta on huomattava, että se riippumattoman asianajajan asemaa ja ominaisuutta koskeva vaatimus, joka oikeudellisen neuvonantajan, jonka kanssa mahdollisesti suojattava kirjeenvaihto on käyty, on täytettävä, perustuu sellaiseen käsitykseen asianajajan tehtävästä, jonka mukaan tämän katsotaan olevan osatekijä oikeudenhoidon toteuttamisessa ja antavan riippumattomasti ja oikeudenhoidon etujen mukaisesti asiakkaalle tämän tarvitsemaa oikeudellista neuvontaa. Vastapainona tälle suojalle ovat ammattieettiset ja kurinpitosäännöt, joita asettavat ja valvovat yleisen edun nimissä tätä varten toimivaltaiset toimielimet. Tällainen käsitys vastaa jäsenvaltioiden yhteisiä oikeudellisia perinteitä, ja se on myös osa yhteisön oikeusjärjestyksestä, kuten osoittavat ETY:n ja Euratomin tuomioistuimen perussäännön 17 artikla ja EHTY:n tuomioistuimen perussäännön 20 artikla.

25 Ottaen huomioon perustamissopimuksen sijoittautumisvapauteen ja palvelujen tarjoamisen vapauteen liittyvät periaatteet yhteisön oikeuden asianajajien ja näiden asiakkaiden väliselle kirjeenvaihdolle antamaa suojaa, erityisesti asetuksen N:o 17 yhteydessä, on sovellettava kaikkiin asianajajiin, joilla on oikeus harjoittaa tehtäviään jossakin jäsenvaltiossa, riippumatta siitä, missä jäsenvaltiossa asiakas on.

26 Suojaa ei pidä ulottaa niiden rajoitusten ulkopuolelle, jotka on määritetty yhteisillä säännöillä asianajajan tehtävien harjoittamisesta; nämä säännöt sisältyvät 22.3.1977 annettuun neuvoston direktiiviin 77/249/ETY (EYVL N:o L 78, s. 17), joka puolestaan perustuu kaikkien jäsenvaltioiden vastavuoroiseen kansallisen oikeuden tunnustamiseen tämän osalta.

27 Ottaen huomioon kaikki nämä tekijät on todettava, että vaikka asetuksessa N:o 17 ja erityisesti sen 14 artiklassa, sellaisena kuin se on tulkittuna sanamuotonsa, rakenteensa ja tavoitteidensa valossa, ja ottaen lisäksi huomioon jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksien sisältö, annetaan komissiolle valtuudet vaatia mainitun artiklan mukaisen tarkastuksen yhteydessä esitettäväksi kaikkia liikeasiakirjoja, jotka se katsoo tarpeellisiksi, mukaan lukien asianajajan ja asiakkaan välinen kirjeenvaihto, kun se selvittää perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan mahdollista rikkomista. Näitä valtuuksia rajoittaa kuitenkin vaatimus luottamuksellisuuden suojaamisesta edellä esitetyin edellytyksin tilanteessa, jossa kyseinen kirjeenvaihto on käyty riippumattoman asianajajan eli sellaisen asianajajan, joka ei ole työsuhteen kautta sidoksissa asiakkaaseen, ja tämän asiakkaan välillä.

28 Lopuksi on todettava, että luottamuksellisuuden periaate ei kuitenkaan estä asianajajan asiakasta luovuttamasta hänen ja hänen asianajajansa välillä käytyä kirjeenvaihtoa jos hän katsoo tämän etunsa mukaiseksi.

c) Luottamuksellisuuden periaatteen soveltamiseen liittyvät menettelyt

29 Jos yritys, joka on asetuksen N:o 17 14 artiklan mukaisen tarkastuksen kohteena, kieltäytyy luottamuksellisuuden suojaamista koskevaan oikeuteensa vetoamalla toimittamasta komissiolle sen vaatimien liikeasiakirjojen yhteydessä kirjeenvaihtoaan asianajajansa kanssa, sen on kuitenkin toimitettava komission valtuuttamille virkamiehille tarpeelliset tiedot, joista ilmenee, että kyseinen kirjeenvaihto täyttää edellä määritetyn oikeudellisen suojan saamisen edellytykset, tarvitsematta kuitenkaan paljastaa kirjeenvaihtonsa sisältöä.

30 Jos komissio katsoo, ettei tällaista selvitystä ole toimitettu, ei edellytysten arvioiminen ole asia, joka voidaan jättää välimiehen tai kansallisen viranomaisen tehtäväksi. Koska asia koskee arviointia ja päätöstä, jotka vaikuttavat komission toimintaedellytyksiin niin merkittävällä yhteismarkkinoiden toimintaan liittyvällä alalla kuin kilpailusääntöjen noudattaminen, asianajajien ja näiden asiakkaiden välisen kirjeenvaihdon luottamuksellisuutta koskevat riidat on ratkaistava yhteisön tasolla.

31 Tällaisessa tilanteessa komissio määrää asetuksen N:o 17 14 artiklan 3 kohdan mukaisesti riidanalaisen kirjeenvaihdon esitettäväksi ja tarvittaessa määrää saman asetuksen nojalla yritykselle sakon tai uhkasakon seuraamuksena siitä, että yritys ei toimita komission tarpeelliseksi katsomaa lisäselvitystä tai kyseessä olevaa kirjeenvaihtoa, jonka luottamuksellisuutta komission mielestä ei ole oikeudellisesti suojattu.

32 Se seikka, ettei yrityksen, jota asia koskee, nostamalla kanteella ETY:n perustamissopimuksen 185 artiklan mukaan ole lykkäävää vaikutusta, antaa vastauksen komission ilmaisemaan huoleen siitä, että tuomioistuinkäsittelyn aiheuttama viivästys heikentää komission harjoittaman perustamissopimuksen kilpailusääntöjen noudattamisen valvonnan tehokkuutta, kun toisaalta kyseisen yrityksen etua suojataan 185 ja 186 artiklassa sekä työjärjestyksen 83 artiklassa tarjotulla mahdollisuudella lykätä tehdyn päätöksen täytäntöönpanoa tai ryhtyä muihin välitoimiin.

d) Riidan kohteena olevien asiakirjojen luottamuksellisuus

33 Kantajan 9.3.1981 tuomioistuimelle toimittamista asiakirjoista ilmenee, että lähes kaikki niiden sisältämä kirjeenvaihto sisältää tai viittaa oikeudellisiin neuvoihin, jotka on annettu vuoden 1972 lopussa ja vuoden 1973 ensimmäisellä puoliskolla.

34 Kyseinen kirjeenvaihto on laadittu Yhdistyneen kuningaskunnan yhteisöön liittymistä edeltävän ja sitä välittömästi seuraavan ajanjakson aikana, ja se koskee pääosin sitä, kuinka yrityksen ja yhteisön viranomaisten väliset ristiriidat olisivat vältettävissä erityisesti yrityksen aseman osalta yhteisön kilpailusääntöjen suhteen. Olosuhteet oikeuttavat, huolimatta mainitun kirjeenvaihdon sekä aloitetun menettelyn välillä kuluneesta ajasta, katsomaan kirjeenvaihdon kuuluvan puolustautumisoikeuksien noudattamisen yhteyteen

sekä asianajajan erityiseen tehtävään tämän osalta. Se on siis sen vuoksi katsottava luottamukselliseksi.

35 Tällaisen yhteyden vuoksi sekä edellä esitettyjen perusteiden valossa kiistan kohteena oleva kirjeenvaihto, siinä määrin kuin se on käyty riippumattoman asianajajan kanssa, joka harjoittaa tehtäviään jäsenvaltiossa, on katsottava luottamukselliseksi ja tämän vuoksi asetuksen N:o 17 14 artiklassa säädetty komission tutkimusvaltuus ei koske sitä.

36 Ottaen huomioon kirjeenvaihdon erityisen luonteen, kanteen kohteena olevan päätöksen 1 artiklan b alakohta on kumottava, niiltä osin kuin siinä vaaditaan kantajaa toimittamaan Australian Mining & Smelting Europe Limitedin 26.3.1979 komissiolle osoittaman kirjeen liitteessä mainitut sekä tuomioistuimelle 9.3.1981 jätetyssä asiakirjaluettelossa luetellut asiakirjat N:o 1 a ja b, 4 a–f, 5 ja 7.

37 Kanne on kuitenkin hylättävä niiltä osin kuin se on kohdistettu edellä mainitun 1 artiklan b alakohdan säännöksiin, jotka liittyvät muihin kuin edellä mainittuihin asiakirjoihin, jotka myös on lueteltu edellä mainituissa liitteessä ja luettelossa ja joita ei vielä ole toimitettu komissiolle.

Oikeudenkäyntikulut

38 Tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Saman artiklan 3 kohdan mukaan yhteisöjen tuomioistuin voi määrätä oikeudenkäyntikulut osittain tai kokonaan jaettaviksi, jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi tai jos siihen on muutoin erityisiä syitä.

39 Koska molemmat asianosaiset sekä väliintulijat ovat hävinneet osassa asiaa, oikeudenkäyntikulut jaetaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Kumotaan 6.7.1979 tehdyn komission päätöksen 79/760/ETY 1 artiklan b alakohta niiltä osin kuin siinä vaaditaan kantajaa toimittamaan Australian Mining & Smelting Europe Limitedin 26.3.1979 komissiolle osoittaman kirjeen liitteessä mainittuja sekä tuomioistuimelle 9.3.1981 jätetyssä asiakirjaluettelossa luetellut asiakirjat N:o 1 a ja b, 4 a–f, 5 ja 7.**

2) **Muilta osin kanne hylätään.**

3) **Molemmat asianosaiset sekä väliintulijat vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Mertens de Wilmars Bosco Touffait

Due Pescatore Mackenzie Stuart O'Keeffe

Koopmans Everling Chloros Grévisse

Julistettiin Luxemburgissa 18 päivänä toukokuuta 1982.

P. Heim
kirjaaja

J. Mertens de Wilmars
presidentti